

A hegyi juhar (*Acer pseudoplatanus*) csemetenevelése

Virágzás, termésérés és begyűjtés

A hegyi juhar egylaki, poligám virágai 6–15 cm hosszú, csüngő fürtben lógnak. A fürt virágainak 2/3-a azonban porzós virág, csak a fürt belső virágai hímnősek. Áprilisban virágzik, termését októbertől lehet gyűjteni. A gyűjtés rendszerint úgy történik, hogy a termést a fa alá terített ponyvára rázzák vagy verik. Termései csüngő, nyúlánk terméságazatokban fejlődnek. A mag terjedését 3–5 cm hosszú repítő készülék segíti elő. A terméspárokban a repítő szárnyak egymással hegyesszöget zárnak be. Maga a mag borsó nagyságú, gömb alakú. Ez jól megkülönbözteti a többi őshonos juhar magjától, melyek laposak (*Gencsi-Vanicsura*, 1992; *Csapody* et al. 1966).

A mag kezelése – a rétegelés

A begyűjtés után a magtételt tisztítani kell, majd 4–8 heti utóérlelésre van szükség. Ez úgy történik, hogy a magot hűvös, száraz helyiségben 15–20 cm vastag rétegben kiterítik és hetente legalább kétszer átforgatják. Az utóérés során a mag kiszikkad a forgalmazáshoz szükséges kb. 15% nedvességtartalomra.

A friss mag tárolása műanyag zsákban 2–4 évig, 15–25% nedvességtartalommal 0–(–6) °C-on lehetséges.

Őszi vetés esetén a magot nem kell rétegelni. A tavaszi vetés előtt viszont 2–3 hónapig tartó rétegelésre van szükség.

A csemetekerti vetés

Amint már szó volt róla, vethető ősszel és tavasszal is. A csemete növtérszükséglete 25–30 cm². A takaró föld vastagsága őszi vetésnél 3–5, tavaszi vetésnél 2–3 cm.

A gyakorlat számára fontos néhány adat:

átlag ezermagtömeg

Burkart 2000 szerint: 120–180 g

Suszka et al., 1994 szerint: 66–180 g

Tibanyi-Tompa, 1985: 110 g

1 kg tiszta magban átlagosan 6500–16 000 db van

1 fm-en megnevelhető

1/0 csemete 30 db

1/1 20 db

1. táblázat. A hegyi juhar (*Acer pseudoplatanus*) mag minőségi követelményei [91/1997. (XI. 28.) FM rendelet, 6. melléklet]

Tisztaság		Csírázó-, ill. életképesség	
I. oszt.	II. oszt.	I. oszt.	II. oszt.
%		%	
90	85	80	50

2. táblázat. A hegyi juhar csemetetermelése Magyarországon 1997–2002 között

Termelési időny	A termelők száma (db)	A megtermelt csemete mennyisége (edb)
1997.	134	5 614,2
1998.	150	10 029,3
1999.	132	6 419,9
2000.	84	4 919,8
2001.	65	4 870,1
2002.	97	4 344,0

A csemete méretére vonatkozóan az Európai Unión belül nincs külön előírás. A magyar követelmények a következők [91/1997. (XI. 28.) FM rendelet, 6. melléklet]:

1/0	szárhossz	min. 25 cm
	tőátmérő	min. 4 mm
	gyökérhossz	min. 25 cm
2/0	szárhossz	min. 30 cm

tőátmérő min. 5 mm
gyökérhossz min. 30 cm

A magyar erdészeti csemetetermelésben a hegyi juhar jelentős szerepet játszik.

A csemetét főleg a lisztharmat és csemetedőlést okozó, különböző gombák károsítják, de ellenük kitűnő vegyszerekkel, hatékonyan lehet védekezni.

Barna Tamás

